

NORGES HØYESTERETT

Den 30. mai 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Endresen og Matheson i

HR-2013-01132-U, (sak nr. 2013/556), sivil sak, anke over kjennelse:

I.
A

mot

Global Collect Services B.V.
Global Collect B.V.

(advokat Oddbjørn Slinning)

II.
Tixnet AS

mot

Global Collect Services B.V.
Global Collect B.V.

(advokat Oddbjørn Slinning)

III.
B

mot

Global Collect Services B.V.
Global Collect B.V.

(advokat Oddbjørn Slinning)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder en videre anke over en kjennelse om arrest.
- (2) Euroteam AS drev med kjøp og videresalg av billetter til kultur- og idrettsarrangementer, blant annet fotball-VM og OL. Tixnet AS driver en markeds plass på internett. Både Euroteam AS og Tixnet AS var heleid av Uncus AS (selskapene benevnes heretter også uten AS-endelsen). A og B er hovedpersonene bak alle disse selskapene.

- (3) Global Collect Services B.V. og Global Collect B.V. (heretter også benevnt GC) er nederlandske selskaper som leverer oppgjørs- og betalingstjenester til kunder – herunder Euroteam – som vil tilby sine egne kunder å betale med betalingskort. Denne virksomheten innebærer en kredittrisiko for GC, som derfor stiller krav om sikkerhet fra sine kunder.
- (4) Transaksjonsprosessen ved kjøp av en billett fra Euroteam starter ved at kunden kjøper billett med betalingskort på Euroteams nettsider. Banken som har utstedt kortet belaster deretter kortbrukerens bankkonto og overfører beløpet til en prosesserende bank, som overfører beløpet til GC, som til slutt utbetaler beløpet til Euroteam.
- (5) I henhold til avtaleverket mellom Euroteam og GC var det to mulige måter å reversere et billettkjøp på. Den ene måten var at Euroteam selv kunne legge inn en refusjonsordre på GCs nettportal, slik at det betalte beløpet ble trukket fra Euroteams konto i GC. Var det ikke nok dekning på Euroteams konto, ble beløpet trukket fra andre kunders konti. Den andre måten var at Euroteams kunde selv kunne fremsette et såkalt chargeback overfor sin egen bank, med den følge at beløpet kunne kreves tilbakebetalt fra GC og Euroteam dersom Euroteam ikke kunne dokumentere at billetten var levert.
- (6) Våren 2012 ble det diskusjon mellom partene i avtaleverket knyttet til Euroteams omsetning av billetter til London-OL i 2012. Storbritannia hadde vedtatt en lov om at bare autoriserte billettforhandlere kunne selge gyldige billetter til arrangementet, og Euroteam var ikke autorisert. Den 1. mars 2012 sluttet den prosesserende banken – BNP Paribas – å overføre penger fra sine kunder til Euroteams konto i GC. Samtidig kom det regelmessig inn chargebacks, som måtte dekkes av det innstående på den samme kontoen. I slutten av mars 2012 stanset derfor GC alle overføringer fra Euroteams konto til Euroteam.
- (7) I perioden 6.-11. april 2012 la Euroteam inn refusjonsordrer som samlet beløp seg til 4,8 millioner euro. GC svarte ved å blokkere Euroteams tilgang til nettportalen. Refusjonsordrene førte til overtrekk av Euroteams konto hos GC, men GC fikk stoppet utbetalingene før det gikk ut over andre kunders konti.
- (8) På grunn av den økte kredittrisikoen fremsatte GC 19. april 2012 i henhold til den inngåtte avtale, krav overfor Uncus, Euroteam og Tixnet om økt sikkerhetsstillelse. Kravet ble ikke imøtekommet, og den 23. april 2012 begjærte GC arrest mot de tre selskapene. Den 3. mai 2012 begjærte GC også arrest mot A og B.
- (9) Som grunnlag for arrestbegjæringen viste GC til at Euroteam ikke ville klare å levere billettene de hadde solgt, og at det derfor var en betydelig risiko for ytterligere chargebacks. Dette ga GC et depositumskrav mot de saksøkte selskapene etter avtaleverket mellom partene, og et krav mot A og B med grunnlag i aksjeloven § 17-1. De saksøkte bestred GCs krav, og mente dessuten å ha motkrav mot GC på grunn av blokkeringen Euroteam hadde blitt utsatt for av BNP Paribas og GC.
- (10) Oslo byfogdembete forente de to arrestbegjæringene til felles behandling og holdt muntlig forhandling. Ved kjennelse 1. juni 2012 ble GC gitt arrest i alle de saksøktes formuesgoder for et påstått krav på inntil 6 325 055 euro med tillegg av sakskostnader. Dette beløpet er sammensatt av refusjonsordrenes samlede beløp med fradrag av det som allerede var innstående på Euroteams konto i GC, og med tillegg av diverse gebyr.
- (11) De saksøkte anket kjennelsen til Borgarting lagmannsrett. Under saksforberedelsen ble det

åpnet konkurs i Uncus og Euroteam. Lagmannsretten behandlet ankesaken skriftlig, og traff 12. november 2012 kjennelse der ankene ble forkastet og GC tilkjent sakskostnader.

- (12) *A, B og Tixnet AS* har anket til Høyesterett. De har inngitt separate ankeerklæringer, som inneholder dels samme anførsler, dels egne. Sammenfatningsvis gjøres det gjeldende:
- (13) Det foreligger ikke noe hovedkrav som kan gi grunnlag for arrest. Kravet er uansett mye lavere enn det GC har fått arrest for. I alle tilfeller kan det ikke gjøres gjeldende personlig ansvar for A og B. Det foreligger uansett ingen sikringsgrunn, verken mot Tixnet, A eller B. Endelig har arresten bortfalt som følge av senere avtale.
- (14) Lagmannsretten har ikke i tilstrekkelig grad begrunnet hvorfor det foreligger et hovedkrav og en sikringsgrunn mot de ulike saksøkte. Videre har lagmannsretten feilaktig lagt til grunn at den ikke hadde kompetanse til å oppheve arresten som følge av senere inngått avtale. Lagmannsretten skulle uansett ha holdt muntlig forhandling.
- (15) De ankende parter har nedlagt påstand om at lagmannsrettens kjennelse oppheves.
- (16) *Global Collect Services B.V. og Global Collect B.V.* har tatt til motmæle i tre anketilsvar og sammenfatningsvis anført:
- (17) Lagmannsrettens vurdering av om det foreligger et hovedkrav og en sikringsgrunn, er ikke beheftet med feil i lovforståelsen eller saksbehandlingen. Muntlig forhandling ble ikke begjært, og det var derfor ingen feil at dette ikke ble holdt. Videre har lagmannsretten korrekt kommet til at den ikke kunne ta stilling til anførselen om bortfall av arresten.
- (18) Ankemotpartene har nedlagt påstand om at ankene forkastes og at A, B og Tixnet dømmes til å betale henholdsvis 12 500, 15 000 og 10 000 kroner i sakskostnader.
- (19) Partene har utdypet sine anførsler i senere prosesskriv.
- (20) *Høyesteretts ankeutvalg* har kommet til at ankene fører frem.
- (21) De tre ankende parter har inngitt særskilte anker, men slik saken ligger an, er det ikke noe til hinder for en samlet behandling av de relevante anførsler.
- (22) Ankene er utformet uten at det er tatt hensyn til tvisteloven § 30-6. Det følger av bestemmelsen at Høyesteretts kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolking.
- (23) Flere av ankegrunnene faller da utenfor hva Høyesterett kan prøve, og det er ikke grunn for utvalget til å kommentere disse.
- (24) De ankende parter A og B har gjort gjeldende at lagmannsretten har bygget på en uriktig forståelse av ansvarsregelen i aksjeloven § 17-1. De to kan, anføres det, ikke holdes ansvarlig for selskapenes kontraktsmessige forpliktelse, men bare for det tap saksøkerne måtte bli påført.
- (25) Om ansvarsspørsmålet skriver lagmannsretten:

"Som byfogden finner lagmannsretten det sannsynliggjort at Global Collect også har et krav mot

A og B personlig, dvs. et erstatningskrav etter aksjeloven § 17-1 første ledd om forsettlig eller uaktsom skadeforvoldelse. Lagmannsretten finner det her tilstrekkelig å vise til drøftelsen av sikringsgrunn foran, i sak 1. Den handlingen som foran er betegnet som illojal, og som ble utført av A og B, må også være erstatningsbetingende for disse etter aksjeloven § 17-1 første ledd."

- (26) Det følger av dette at lagmannsretten har bygget på en riktig forståelse av aksjeloven § 17-1. At lagmannsretten dernest konkluderer med at kravet mot A og B blir det samme som mot selskapene, rokker ikke ved dette, heller ikke om det rent faktisk skulle være slik at saksøkernes maksimale eksponering var lavere enn den innbetalingsplikt selskapene hadde på et avtalerettslig grunnlag.
- (27) De ankende parter har videre påberopt som saksbehandlingsfeil at det ikke ble holdt muntlig forhandling.
- (28) Det følger av tvisteloven § 29-15 første ledd at en anke over kjennelse normalt avgjøres etter skriftlig behandling. Andre ledd oppstiller et snevert unntak fra denne hovedregelen. Muntlig forhandling for lagmannsretten ble ikke begjært av noen av partene. I lys av at avgjørelsesgrunnlaget i saken i stor grad består av dokumentbevis, og at muntlig forhandling ble holdt i byfogdembetet, jf. tvisteloven § 32-7 første ledd, finner utvalget det klart at det ikke var feil å unnlate muntlig forhandling.
- (29) De ankende parter gjorde for lagmannsretten også gjeldende at arresten måtte oppheves som bortfalt. Det ble i den forbindelse påberopt dokumentbevis, som utvalget ikke finner grunn til redegjøre nærmere for.
- (30) Lagmannsretten kom til at retten ikke hadde kompetanse til å prøve bortfallsspørsmålet, og begrunnet dette slik:
- "Etter tvisteloven § 33-10 tredje ledd annet punktum kan saksøkte kreve at "retten" treffer avgjørelse om at arresten er falt bort, der partene ikke er enige om dette. Et slikt krav må fremsettes "for den rett som har besluttet arresten", jf § 33-10 tredje ledd siste punktum, jf § 33-9 annet ledd. En eventuell slik begjæring fra saksøkte – her de ankende parter – må således fremsettes for byfogden. Lagmannsretten har ikke kompetanse til å ta stilling til dette i forbindelse med anke over selve arrestkjennelsen."**
- (31) Det er på det rene at krav om opphevelse av arresten skal fremsettes for den førsteinstans som besluttet arresten, også når avgjørelsen har vært påanket til lagmannsretten. Lovteksten gir imidlertid liten veiledning når det gjelder en sak som er til behandling i lagmannsretten etter anke.
- (32) Heller ikke lovforarbeidene er klargjørende. I Ot.prp. nr. 65 (1990-1991), side 286, heter det:
- "Tredje ledd gir regler om opphevelse av gjennomføringen av arresten. En slik "opphevelse" medfører ikke bortfall av selve arrestbeslutningen, men innebærer at virkningen av arresten suspenderes. Gjeldende lov inneholder ingen særlige regler om fremgangsmåten ved en slik "opphevelse", men i teorien er den begrensede opphevelse som det her er tale om, kommentert i tilknytning til reglene i tvfbl § 259 (sml Alten s 286). Departementet antar at de foreslåtte reglene i annet ledd om kompetent namsmyndighet og om saksbehandlingen passer også ved slik opphevelse som det her er tale om, jf henvisningen i annet punktum."**
- (33) Heller ikke her adresseres den særlige problemstilling at arrestspørsmålet er under behandling i lagmannsretten.
- (34) Etter utvalgets syn må lagmannsretten ha kompetanse til også å behandle bortfallsspørsmålet.

Prosessøkonomiske hensyn tilsier behandling i samme sak, og det er også en nærliggende mulighet for at den påberopte bortfallsgrunn kan ha slik sammenheng med de øvrige innsigelser mot førsteinstansens kjennelse at det vil være uheldig med en delt behandling.

- (35) Denne forståelsen av tvisteloven §§ 33-9 og 33-10 synes å ha fått tilslutning i teorien, jf. Flock, Midlertidig sikring, side 327-328, og Falkanger m.fl., Tvangsfullbyrdelse, sidene 1125 og 1202-1203.
- (36) Utvalget legger etter dette til grunn at lagmannsretten skulle ha behandlet anførselen om bortfall av arresten på grunnlag av etterfølgende avtale, og lagmannsrettens kjennelse må da oppheves.
- (37) Sakskostnader er ikke påstått og tilkjennes ikke.
- (38) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves for så vidt gjelder A, B og Tixnet AS.

Clement Endresen
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Riktig utskrift: